

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO NR. I-606
8, 9 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 8¹ STRAIPSNIU IR
7 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau –
PPI projektas), LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.70 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – CK projektas) IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 223 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau kartu – Projektai)
(TAP Nr. 20-762)(TAIS Nr. 20-3848(2))**

2020-05-22 Nr.NV-1404

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Sistemiskai vertinant PPI projektu keičiamo Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 8¹ straipsnio 2 dalies ir 7 dalies nuostatas, dėl Politinių partijų narių registro objekto ir pareigos politinėms partijoms pateikti duomenis apie visus politinės partijos narius suderinamumo su keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 10 dalies 4 punkto nuostatomis, atkreipiame dėmesį, kad pirmiau paminėtos siūlomos nuostatos tarpusavyje yra nesuderintos ir yra neaiškus keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 7 dalyje įtvirtinamos pareigos politinėms partijoms tikslas. Pažymime, kad įsteigus Politinių partijų narių registrą ir nuolat atnaujinant jo duomenis, duomenys apie partijų narių skaičių ir jų atitiktį keičiamo įstatymo 5 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimams, turėtų būti žinomi nuolat, o ne tik politinėms partijoms pateikus duomenis. Kitu atveju, kyla pagrįstų abejonių dėl Politinių partijų narių registro steigimo tikslingumo ir Projektų atitikties Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintam teisėkūros efektyvumo principui, reiškiančiam, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios priemonės.

2. Įvertinus tai, kad siūlomu teisiniu reglamentavimu siūloma palikti pareigą politinėms partijoms duomenis apie politinių partijų narius teikti du kartus per metus, nenustatoma pareiga pranešti apie naujus į politinę partiją priimtus narius, kyla pagrįstų abejonių dėl galimybės Politinių partijų narių registro duomenis laikyti *prima facie* duomenimis. Šios ir 1 punkte išdėstytų pastabų kontekste, yra neaiški keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 12 dalies nuostata „Bet kokie duomenų pakeitimai įsigalioja tik nuo jų įregistravimo Politinių partijų registre.“

3. Atkreipiame dėmesį į tai, kad CK projektu siūlomas teisinis reglamentavimas yra labai sudėtingas ir komplikuotas, įtraukiantis skirtingus subjektus, t. y. *Juridinių asmenų registro tvarkytojas* turės tikrinti: 1) ar politinė partija du kartus iš eilės laiku pateikė duomenis apie partijos narių sąrašą *Politinių partijų narių registro tvarkytojui*; 2) ar *Politinių partijų narių registro tvarkytojas* nenustatė, ar politinės partijos narių skaičius atitinka įstatymo reikalavimus. Šiuo atveju, administracinė našta iš Teisingumo ministerijos būtų perkeliama Politinių partijų narių registro ir Juridinių asmenų registrų tvarkytojams, tačiau faktiškai nesumažėtų.

Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, nuoseklumo ir veiksmingumo, šias nuostatas reikalinga papildomai įvertinti atsižvelgiant į tai, kad duomenis apie politinių partijų narius tvarkant Politinių partijų narių registre, turėtų būti nuolat žinomi duomenys apie politinių partijų narių skaičių.

4. Siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo aiškumą ir nuoseklumą, reikalinga suvienodinti teisinį reguliavimą dėl politinių partijų narių įregistravimo Politinių partijų narių registre (keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 6 dalis) su politinių partijų narių išbraukimo (pašalinimo) iš Politinių partijų narių registro tvarka (keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 8 dalis), t. y. abiem atvejais nustatyti, kad šie veiksmai atliekami, arba registro nuostatuose nustatyta tvarka, arba keičiamame įstatyme nustatyta tvarka.

5. Atsižvelgiant į tai, kad politinių partijų steigimo dokumentuose nustatoma įstojimo ir išstojimo tvarka¹ ir politinėms partijoms yra garantuojama veiklos laisvė², kyla pagrįstų abejonių dėl keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 8 dalies nuostatų dėl asmens narystės politinėje partijoje nutraukimo pagrindo teisėtumo, jį išbraukiant iš Politinių partijų narių registro, t. y., ar tokie veiksmai nevertintini kaip valstybės institucijų kišimasis į partijų vidaus reikalus. Šiame kontekste atkreipiame dėmesį į tai, kad keičiamame įstatyme nėra įtvirtinta, jog asmuo politinės partijos nariu laikomas nuo jo įregistravimo Politinių partijų narių registre, todėl abejotina, ar politinės partijos nario duomenų išbraukimas iš registro, gali būti vertinamas kaip asmens narystės politinėje partijoje

¹ Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 5 punktas

² Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo 10 straipsnis

pabaiga. Taip pat nėra aišku, kaip asmuo galės sužinoti, ar politinės partijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo pateikė duomenis Politinių partijų narių registrai dėl jo išstojimo iš partijos. Šiame kontekste, siūlytume įvertinti galimybę politinės partijos nario statusą susieti su jo įregistravimu/išregistravimu Politinių partijų narių registre, tokiu atveju nuolat būtų žinomas politinių partijų narių skaičius, politinės partijos nario teisių ir pareigų atsiradimo ar pabaigos momentas. Be to, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 8 dalyje reikalinga suvienodinti vartojamas formuluotes „nutraukti narystę“, „išbraukia jo duomenis“ ir „duomenų pašalinimo“.

6. Atkreipiame dėmesį į tai, kad nėra aišku apie kokį asmenį (fizinį asmenį, politinę partiją ar kt.) kalbama keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 10 dalies 1 punkte.

7. Pažymime, kad pagal Civilinio kodekso 2.10 straipsnį asmuo gali būti pripažintas neveiksniu tik tam tikroje srityje. Šiuo aspektu tikslintinas PPI projektu keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 10 dalies 5 punktas.

8. Sistemiskai vertindami siūlomą teisinį reglamentavimą, atkreipiame dėmesį į tai, kad keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 10 dalies 6 punkto nuostatos, kol dar nepradėtos politinės partijos likvidavimo ar reorganizavimo procedūros, užkerta kelią išsaugoti politinę partiją priimant naujus narius. Mūsų vertinimu, minėta siūloma nuostata turėtų būti susieta su juridiniu faktu, po kurio keičiasi politinės partijos statusas.

9. PPI projektu keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 13 dalyje nurodoma „[...] Registro nuostatuose [...]“. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo reikalinga nurodyti apie kokį registrą yra kalbama, kadangi keičiamame įstatyme ir PPI nėra įvestas trumpinys „Registras“.

10. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo siūlytume PPI projekte reikalinga suvienodinti vartojamas formuluotes „politinės partijos narių skaičius neatitinka šio įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto reikalavimo“ ir „politinės partijos narių skaičius neatitinka šio įstatymo reikalavimų“.

11. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, siūlytume keičiamo įstatymo 8¹ straipsnio 9 dalį perkelti ir laikyti 12 arba 13 dalimi.

Teisės grupės patarėjas
Daukša

Žygimantas

Teisės grupės patarėja

Erika Vaivadienė

Žygimantas Daukša, tel. +370 706 63731, mob. +370 668 42632 el. p. zygimantas.dauksa@lrv.lt